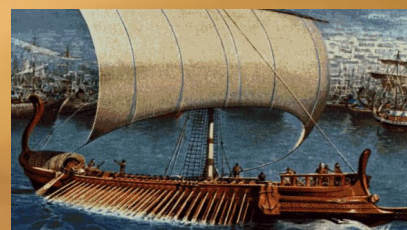

AKROPOLITANEC

— ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET —

ULIKSES:
VRNITEV DOMOV

FILOZOFIJA
ZA ŽIVLJENJE

MAK –
ZDRUŽITEV NASPROTIJ

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

VESELA FIZIKA NA ART KAMPU 2017

28. 6.–30. 6., 16.00–20.00
1. 7., 10.00–13.00 IN 16.00–20.00
MESTNI PARK MARIBOR

VSI MALI RAZISKOVALCI, RADOVEDNI OPAZOVALCI IN NADOBUDNI IZUMITELJI, V DELAVNICI VESELE FIZIKE LAHKO RAZPNETE KRILA VAŠE KREATIVNOSTI IN PRI TEM IGRAJE KRAVŽLJATE MOŽGANČKE. ČAKA VAS IZBOR ENOSTAVNIH, A SLIKOVITIH POSKUSOV IZ MEHANIKE, OPTIKE, TLAKA, ELEKTRIKE ... ZABAVNA ZNANOST!

AKROPOLITANEC

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

JUNIJ 2017 | ŠT. 25

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

01/25 11 487

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

02/620 32 40

040 709 955

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevajalka in lektorica: Klavdija Blažun

Grafična oblikovalka: Nija Androjna

B E S E D A
U R E D N I K A

V teh začetnih poletnih dneh ne moremo ne misliti na skorajšnji zaslužen oddih, na kakšno krajše ali daljše potovanje v nove kraje, kjer bomo preživljali dneve nekoliko drugače, kot smo jih čez leto. Ne le kot počitnice, v filozofskem duhu lahko potovanje razumemo še nekoliko globlje – predvsem kot spremembo. Sprememba pa, če je pravilno usmerjena, nam omogoči napredovanje ...

Naše življenje je tudi eno veliko potovanje. Vsaj moralo bi biti, če nismo obtičali v opazovanju tega, kako mineva čas, in prepuščanju okoliščinam, ki se tako v prazno spreminjajo, ne da bi jih izkoristili, da bi se prek njih v nas razvilo kaj trajnega. Potovanje, ki ga imam v mislih, ne pomeni nujno spremembe krajev. Pravo potovanje je sprememba nas samih prek okoliščin, ki jih sami še toliko bolj korenito usmerjamo, potem ko zavestno izberemo smiselno življenjsko pot.

To potovanje je razvoj, je evolucija, je božanski načrt, ki – če ga resnično spoznamo – mu bomo vestno sledili. Ne samo da bomo sami stopali po tej veliki poti, temveč bomo tudi drugim rade volje pomagali hoditi po njej in bo vse drugo postalo podrejeno temu.

To življenjsko potovanje je obenem smisel, vizija, je najpomembnejša stvar, ki bi jo morali res dobro spoznati. Vendar je to tudi najtežje primerno razložiti. Ker je širšemu občinstvu težko govoriti v neposrednem jeziku, so modreci od nekdanj ljudstvu prenašali učenje prek mitov. To so zgodbe, ki so lahko izmišljene ali pa temeljijo na določenih zgodovinskih dejstvih, vendar vsekakor v sebi nosijo resnice, ki jih takoj prepoznamo kot veličastne in ki jih začenjamo zares spoznavati šele takrat, ko zavestno naredimo nekaj prvih korakov na tej poti.

Pred nami so sicer naša mala vsakoletna potovanja namenjena predvsem počitku. Vendar zakaj ne bi del tega prostega časa izkoristili tudi za odkrivanje in boljše razumevanje našega velikega potovanja, za introspekcijo in vpogled v to, kam usmerjamo svoje življenje in koliko nam ga je uspelo uskladiti z velikim tokom življenja?

Andrej Praček

Urednik

V TEJ ŠTEVILKI:

• ČLANEK: ULIKSES: VRNITEV DOMOV	4
• MALA ŠOLA FILOZOFIJE: FILOZOFIJA ZA ŽIVLJENJE	8
• NAZAJ K NARAVI: MAK – ZDRUŽITEV NASPROTIJ	12
• SLAVNI IZREKI: OMNIA VINCIT AMOR	16
• ANEKDOTA: RELATIVNOST SREČE	17

ULIKSES: VRNITEV DOMOV

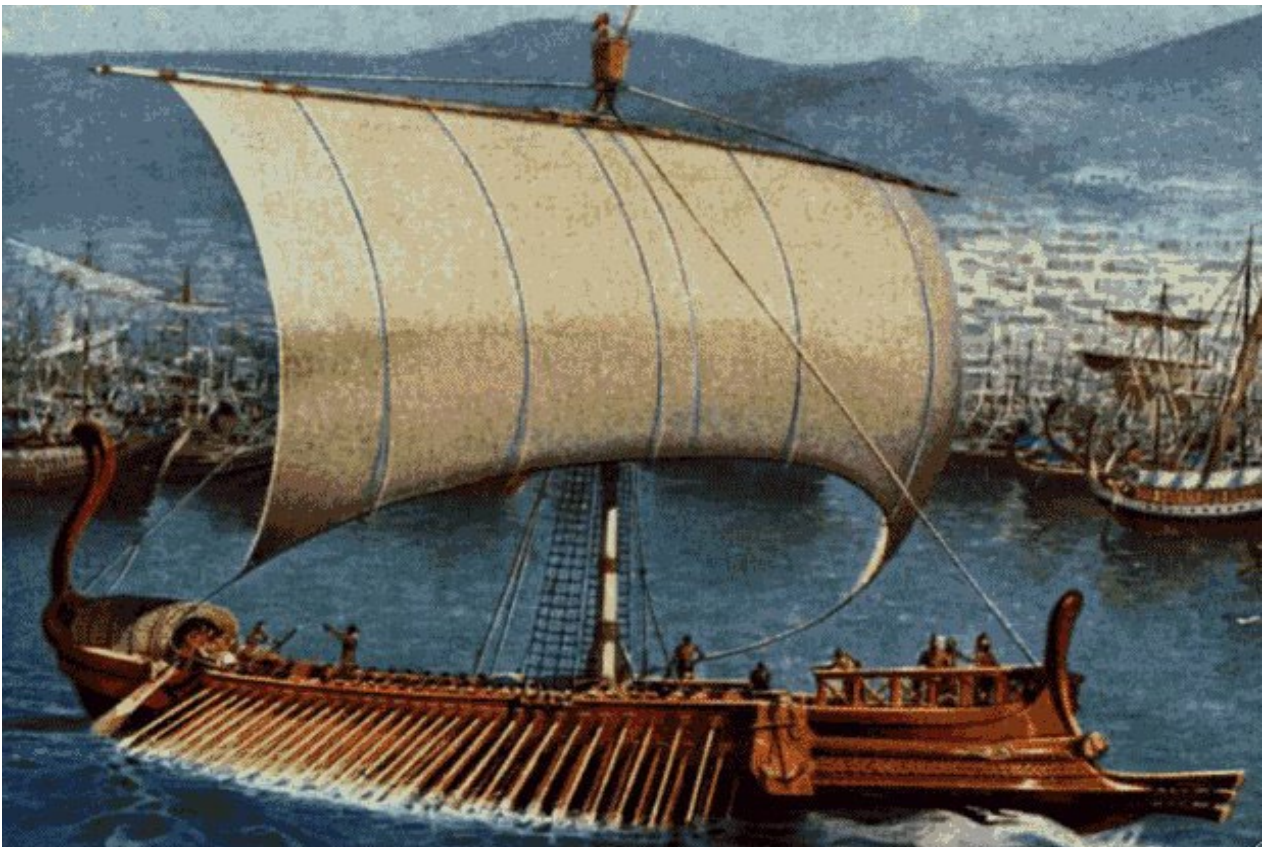
SIVAN BARZILAY

So vam poznani tisti trenutki, kadar se zazdi, da nam življenje govori, da nam daje neko sporočilo, smer? Na začetku se morda ne zdi zelo jasno, toda z nekaj dodatnega opazovanja in z nekoliko več poglobitve lahko uvidimo povezavo.

In tako je pred nekaj tedni v moje življenje vstopilo ime Ulikses. Pojavilo se je nenapovedano, kot bi mi želelo nekaj sporočiti. To ime mi pred tem ni bilo domače, toda lahko sem ugibala, da je prišlo iz rimske ali grške mitologije. In res sem po krajšem raziskovanju ugotovila, da je to rimsko ime grškega junaka Odiseja, glavnega lika iz znamenite Odiseje.

In najpomembneje – zgodba o Uliksešu opisuje potovanje vračanja domov. V tej zgodbi potovanje domov spremljajo številne težave in nevarnosti. To ni enostavna pot.

Zakaj je ta zgodba nenadoma vstopila v moje življenje? Ali sem tudi sama v podobnem procesu vračanja domov? In kako bi to lahko bolje razumela? Moja vprašanja o domu so se v zadnjih nekaj letih pojavljala precej pogosto. Rojena sem bila v Izraelu in vedno sem se čutila močno povezano s svojo domovino in s svojo družino. Toda na neki točki svojega življenja sem morala oboje zapustiti, da bi uresničila višje, humanejše sanje. Vsakdo, ki je moral zapustiti svojo domovino, ve, da to ni enostavno. Danes, po desetih letih, se na svoji novi lokaciji počutim že veliko bolj domače, toda vem, da se iskanje doma še ni končalo. To iskanje ima veliko večje razsežnosti in globine, ki presegajo golo zemljepisno lego. Dom je kraj znotraj nas samih, kraj, ki presega prostor in čas, in Ulikses je tu, da mi pomaga premišljevati o tem in da me na to spomni.

ZAČETEK POTOVANJA

Ulikses, ali njegova bolj poznana grška inačica, Odisej, je bil kralj s precej posebnega otoka, imenovanega Itaka. Itaka je pod njegovo vladavino cvetela, njegova žena Penelopa pa je rodila dečka. Uliksesovo življenje je potekalo mirno in brez pretresov. Toda nekega dne so na Itako pripotovali kralji iz različnih grških mesnih držav, pozvat Uliksesa, naj se jim pridruži v vojni proti Troji. Ulikses je le s težkim srcem pristal na to in jih je najprej želel ukaniti tako, da je hlinil norost ... Hodil je po obali, oblečen samo v spodnje perilo, vlekel plug, sejal sol v pesek ... Toda kmalu so kralji uvideli njegovo ukano. Ker ni imel druge izbire, se jim je moral pridružiti. V nekaj dneh je zapustil Itako in se podal na pot proti Troji.

KO NAS ŽIVLJENJE POKLIČE, SE MORAMO PREMAKNITI. VSAK ODPOR BO POVZROČIL LE TRPLJENJE.

To ni edina zgodba, ki se začne z omembo junaka, ki poskuša zbežati pred lastno usodo ... Povsem jasno je, da vsaka sprememba, ki si jo želimo narediti v življenju, zahteva, da zapustimo poznano območje udobja. Najprej si tega ne želimo. Poiščemo vse možne razloge, da se izognemo premiku, da se izognemo naporu. Vemo, da je ta potreben za našo rast, toda naš razum nas zna prelisčiti. Mi želimo ukaniti življenje, utišati ta glas znotraj nas, ki od nas želi, da smo pogumni in pustolovski. Iščemo vse vrste izgovorov in opravičil, ki so včasih tako smešna, kot je sejanje soli v pesek; toda vseeno jim

"ČE VEDNO DELAMO TO, KAR SMO VEDNO DELALI, BOMO VEDNO DOBILI TO, KAR SMO VEDNO DOBILI."

A. EINSTEIN

nasedamo. To lahko deluje nekaj časa, toda naposled nas bo življenje tako ali drugače primoralo k premiku.

Platon nas v svoji alegoriji o votlini opisuje tako: od trenutka, ko se rodimo, smo vklenjeni. Ne moremo premakniti svojih nog, rok ali vratu, tako da vedno gledamo iste stvari na isti način. Einstein nekje zelo lepo pove: "Če vedno delamo to, kar smo vedno delali, bomo vedno dobili to, kar smo vedno dobili." Ko nas torej življenje pokliče, se moramo premakniti.

Vsak odpor bo povzročil le trpljenje in ko se premaknemo, bomo, tako kot v Platonovi alegoriji, videli, da je vse te "verige" enostavno pretrgati.

Če se vrnemo k naši zgodbi, vojna proti Troji je trajala deset let in Ulikses je imel v njej zelo pomembno vlogo. On je bil isti, ki se je domislil ideje o znamenitem trojanskem konju. Trojanci so v prepričanju, da je to darilo bogov, skozi utrjena mestna vrata spustili ogromnega izrezljanega konja, ne da bi vedeli, da so se v njem skrivali vojščaki. Kralji so tako lahko s to bistrumno zvijačo naposled osvojili Trojo.

Po 10 letih se je Ulikses končno odpravil nazaj proti svoji ljubljeni domovini in k svojim ljublim ljudem. Zdelo se je že, da se bo zgodba srečno končala – toda žal se je še začela.

Uliksesovo potovanje traja dodatnih 10 let in je v znameniti Iliadi poznano kot "Nostos", ki pomeni "dolgo popotovanje domov".

PENELOPA ČAKA NA VRNITEV LJUBLJENEGA ODISEJA.

PROTI ITAKI – POTOVANJE

Ulikses na svojem potovanju pluje po morju, postane na številnih otokih in gre skozi številne izzive. Bori se proti pošastim, upira skušnjavam, sprejema težavne odločitve ... A kar je najpomembneje – na svoji poti nikoli ne pozabi svojega doma – Itake, cilja mitske pustolovščine.

O Itaki, legendarnem kraju, ki simbolizira človekov življenjski cilj, so bile napisane mnoge zgodbe in pesmi; to je kraj, po katerem hrepenimo, višek naših sanj, smisel našega življenja. To je kraj, ki je blizu našemu srcu. Nekatere tradicije ga imenujejo "nebesa", nas pa opisujejo kot "padle angele". Druge tradicije ga označujejo kot "mesto luči", kjer lahko vidimo onkraj vseh iluzij. Lahko ga imenujemo dom, vrsta kompasa, ki nam vedno kaže pravo smer v življenju.

Zanimivo je, da sam cilj ni nikoli opisan obširno – poudarek je, nasprotno, na samem potovanju.

TO JE KRAJ, KI JE BLIZU NAŠEMU SRCU. NEKATERE TRADICIJE GA IMENUJEJO "NEBESA", NAS PA OPISUJEJO KOT "PADLE ANGELE".

LAHKO GA IMENUJEMO DOM, VRSTA KOMPASA, KI NAM VEDNO KAŽE PRAVO SMER V ŽIVLJENJU.

Grški pesnik Konstantinos Kavafis v svoji znameniti pesnitvi Itaka pravi:

*"Ko se napotiš proti Itaki
prosi, naj bo tvoja pot dolga,
polna pustolovščin, polna učenja.*

*Lestrigoni in Kiklopi,
jezni Pozejdon – ne boj se jih:
teh ne boš nikoli srečal,
vse dokler bo tvoj um vzvišen,
vse dokler bodo čustva le redko
prevzela tvojega duha in telo.*

*Lestrigoni in Kiklopi,
jezni Pozejdon – ne boš jih srečal,
razen če jih ne nosiš v svoji duši,
razen če jih predte ne postavi tvoja duša."*

MORDA JE LE VPRAŠANJE ČASA, KDAJ SE BO VSAKDO MED NAMI ODPRAVIL NA TO POTOVANJE.

Če ste opazili, se pesem začne z besedo "ko". Morda je le vprašanje časa, kdaj se bo vsakdo med nami odpravil na to potovanje. Toda ko se odločimo zanj, prosimo, naj bo dolgo in polno dogodivščin. Ne iščimo bližnjic in lahkih poti. Namesto tega se v popolnosti prepustimo potovanju in se zavedajmo, da bodo vsi izzivi, s katerimi se bomo srečali na poti, samo odrazi tega, kar že nosimo v sebi. Sprejmimo jih, saj nam bodo razkrili največjo uganko med vsemi – to je uganka nas samih. Opazujmo svojo zavistnost, da bi se je osvobodili, svojo jezo, da bi jo nadzirali, svoje pomanjkanje discipline, da bi jo razvili, svojo težnjo po ločevanju od drugih, da bi ustvarili bratstvo, in svojo potrebo po ljubljenosti, da bi se naučili brezpogojno ljubiti ... Potovanje domov je samo zunanji odraz notranjega ognja; povabilo k "spoznanju samega sebe", kakor je bilo zapisano na pročelju templja v Delfih.

Vse skrivnosti so znotraj nas, zato potovanje domov ni nikoli zunanje. Ni pomembno, ali smo v svoji domovini ali ne, ali živimo v veliki hiši ali šotoru. Resnični dom leži znotraj nas ter je povezan z našo sposobnostjo premišljevanja in razvoja notranjega življenja. Biti Človek pomeni biti bogat – ne zaradi materialne lastnine, temveč zaradi človeških vrednot in sposobnosti. Ko je naš notranji dom poln svetlobe, ko so naša okna in vrata vedno odprta ter lahko skozi prodre svež zrak in znotraj prebiva ljubezen, takrat postanemo bogati.

Pesem se konča s temi besedami:

*"Bolje, da traja leta,
tako da boš ob prispetju na otok že ostarel,
bogati z izkušnjami, pridobljenimi na poti,
ne pričakujoč, da ti bo bogastvo dala Itaka.*

Itaka ti je dala veličastno potovanje.

Brez nje se ne bi odpravil na pot.

Ni ničesar drugega več, kar bi ti lahko dala."

KAKO NAJ SE PRIPRAVIMO NA POTOVANJE?

Za potovanje potrebujemo otroško radovednost, neomajnega duha, ki se ne umakne ob izzivu, veliko inteligenco, da bi vedno našli načine za napredovanje, srce, ki hrepeni po domu, ki ga je izgubil, humor in pogum.

VSE SKRIVNOSTI SO ZNOTRAJ NAS, ZATO POTOVANJE DOMOV NI NIKOLI ZUNANJE.

Zgodba o Uliksešu je čudovita alegorija človekovega življenjskega potovanja. Spodbuja nas k temu, da postanemo junaki svojega življenja, da iščemo in najdemo modrost in resnico, in to tudi takrat, kadar nas veter odnaša stran od obale. Da bi čim manjkrat zastranili s poti, da bi po njej potovali resno in predano. Da bi vztrajno potovali domov ...

Hvala, Ulikseš, za navdih. 🙏

FILOZOFIJA ZA ŽIVLJENJE

STJEPAN PALAJSA
PRESEDNIK NOVE AKROPOLE V SLOVENIJI

Povzetek s predavanja ob svetovnem dnevu filozofije z dne 22. 11. 2007

Verjetno je v tej dvorani toliko pogledov na filozofijo, kolikor nas je navzočih. Toda sam se bom ozrl nazaj, na klasičen pogled na filozofijo. Takšen pogled na filozofijo je poleg tega blizu Novi Akropoli in meni osebno. Takšen pogled predstavljamo tudi v ciklusih predavanj z naslovom Velika učenja Vzhoda in Zahoda ter v drugih predavanjih, ki jih prirejamo. Njihov namen je povezati vzhodno in zahodno filozofijo ter pokazati, da vsa ta učenja po svojem bistvu govorijo vedno isto, govorijo o nečem, kar zadeva vsakega človeka.

Ne bomo govorili o filozofiji kot o nekakšni vedi ali intelektualni disciplini, kakor je opredeljena danes. Namesto tega se bomo raje oprijeli Pitagore, ki je na vprašanje, ali je modrec, odgovoril, da modrost le ljubi in jo zato neumorno išče, da je le filozof. Filozof je torej tisti, ki modrost ljubi. In ravno iskanje modrosti je značilno za Pitagoro in pitagorejsko šolo. Zanje je veljalo, in v tem jim želi biti Nova Akropola podobna, da niso delali razlik med teorijo in prakso. Ne more biti eno filozofija, življenje pa nekaj drugega. O etiki in morali ne moremo le razpredati, po teh načelih moramo nujno tudi živeti.

Ko so nekega znanega "filozofa", velikega teoretika, ki je bil znan po lahkoživem in ne preveč moralnem življenju, vprašali kako to, da ne živi tako, kot govori, jim je odgovoril z vprašanjem, ali so že kdaj videli smerokaz, ki bi hodil v tisti

smeri, kamor kaže. Kot da je filozof nekdo, ki le pokaže pot, po kateri je treba hoditi, njemu samemu pa ni treba hoditi po njej. Z vidika klasične filozofije bi to bil sofizem.

Smerokaz je predmet, ki ga nekdo postavi in tam nepremično stoji, da kaže pot. Filozof pa mora biti s svojim življenjem vzor iskanja in razmišljanja s svojo glavo. On hodi po poti in jo s tem kaže tudi drugim. Tisto malo, kar spozna, mora tudi živeti.

Današnji pogled na filozofijo in tisto, kar se objavlja, je dolgočasno, zapleteno in namenjeno le nekaterim izbrancem, ki se "ukvarjajo" s filozofijo, ki neumorno požirajo nove in nove knjige. Toda ponavljam, filozofija je iskanje modrosti in ne prebiranje knjig. Filozofija ni poznavanje dejstev, poznavanje citatov Aristotela, Platona ali kakega drugega filozofa. V tem ni modrosti, kajti knjige same po sebi niso modrost. Lahko nas sicer pripeljejo do modrosti, lahko nam dajo spodbudo, lahko so v teh delih napisane res velike stvari, toda modrost je nekaj, kar odkrivamo, kar živimo.

**KAJ BI S FILOZOFIJO, KI NAM NE MORE POMAGATI
PRI PREMAGOVANJU NAŠIH STRAHOV, KI NAM NE
POMAGA RAZJASNITI, KAJ SE DOGAJA Z NAŠIMI
ČUSTVI?**

PRAKTIČNA POTREBA

Vsako človeško bitje nujno potrebuje filozofijo. Zakaj ste danes tukaj? Verjetno ne le zato, da bi slišali še eno mnenje o tem, kaj je filozofija. Ponavadi pridemo na predavanje, da bi slišali nekaj novega, da bi odkrili še en košček resnice, prišli do še enega spoznanja, ki bi dal našemu življenju več smisla in bi nam bilo zato lažje živeti. Ta želja in hrepenenje po spoznavanju samega sebe tlita v vsakem človeku. Vsi potrebujemo odgovore, vsi potrebujemo filozofijo. Če je ne bi potrebovali, nas sedaj ne bi bilo tukaj. Mar ni tako?

Kaj bi s filozofijo, ki nam ne more pomagati pri premagovanju naših strahov, ki nam ne pomaga razjasniti, kaj se dogaja z našimi čustvi? Saj vemo, vsak dan prihajamo v stik z ljudmi, pri tem nas spremljajo vsa mogoča čustva, od najbolj vzvišene ljubezni do strahov in včasih tudi sovraštva. Kaj s tem?

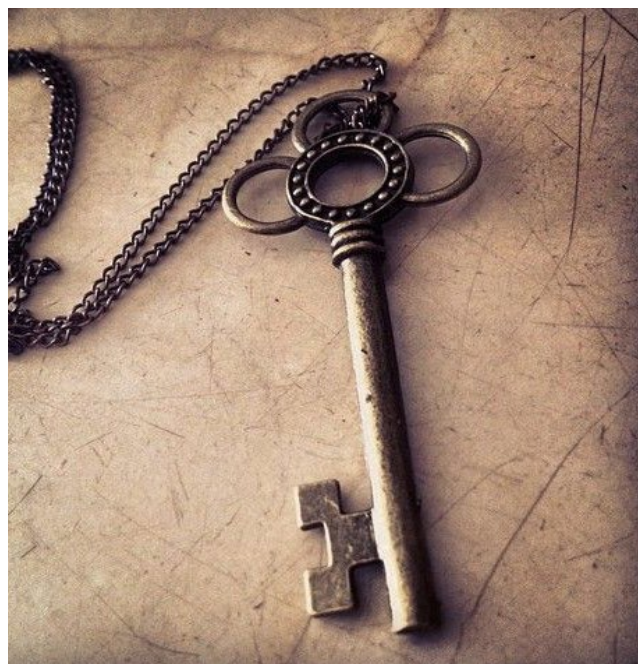
Nekdo nam mora pomagati najti odgovore. Ne le besede, potrebujemo izkušnje tistih, ki so to živeli in prek te izkušnje odkrili košček resnice. Kar prinašajo, niso le njihova fantaziranja niti samo plod njihovih razmišljanj.

ŽELJA IN HREPENENJE PO SPOZNAVANJU SAMEGA SEBE TLITA V VSAKEM ČLOVEKU. VSI POTREBUJEMO ODGOVORE, VSI POTREBUJEMO FILOZOFIJO.

To velja vsaj za tiste klasike, velike učitelje modrosti, katerih izkušnje so se potrdile prek njihovih življenj in zgodovine. To je tisto, kar daje tem učenjem pomembnost in moč.

Ista vprašanja, ki so pestila nekega Budo, Konfucija ali Lao Ceja, mučijo tudi mene. Če so ti učitelji prišli do kakšnega spoznanja, mi lahko na določen način pokažejo pot do tega spoznanja, a do samega spoznanja moram priti sam. Mar ni tako?

Današnja filozofija ne more dati odgovorov na to, kaj smo in zakaj na primer čutimo bolečino. Klasična učenja Vzhoda in Zahoda nam govorijo, da življenje spremljajo bolečine, toda hkrati nam dajejo tudi odgovor, kako to bolečino preseči.

Vsi se strinjajo, da se bolečini ni mogoče izogniti, še zlasti ne tako, da zadovoljimo vse svoje želje.

Če filozofija človeku ne da nečesa praktičnega, če mu ne pomaga, potem to ni filozofija. Veliki filozofi bi se sramovali uporabljati večje besede, kot so njihova dejanja. Ni večje sramote za nekega filozofa, ki bi moral težiti k resnici, da govori eno, dela pa drugo. Morda se kdo od vas s tem ne strinja, toda jaz na filozofijo ne morem gledati drugače.

Danes nimamo močne filozofske šole ali gibanja, ki bi usmerila človeka, mu dala vizijo, mu pomagala odkriti košček smisla. Zlasti ljudje na Zahodu se srečujemo z osamljenostjo, depresijo in žalostjo. Iščemo nekaj, kar bi nam zapolnilo velike luknje, nastale v nas. Toda potrebujemo nekaj, kar bo dejansko zapolnilo to našo praznino, na pa je še povečalo. Pri tem moramo priti do samega bistva, do samega bistva človeka kot bitja.

POTREBUJEMO NEKAJ, KAR BO DEJANSKO ZAPOLNILO NAŠO PRAZNINO.

ČLOVEK

Na velike težave naletimo, če uporabimo "moderni" pogled na človeka, v skladu s katerim je ta le kup mesa, kosti in krvi. Čustva naj bi bila tako le posledica nekakšnih fizikalno-kemičnih procesov in naključij. V skladu s tem pogledom je na primer tudi volja posledica takšnih procesov. Vse naj bi se porajalo znotraj možganov. Naše sposobnosti, naša razmišljanja, hrepenjenja, ljubezen – vse to naj bi bili le posledica dogajanja v naših glavah. Obstajajo raziskave, ki iščejo določene ključne točke v možganih. Če nekatere takšne točke stimuliramo z električnim tokom ali fizičnim dotikom, se na primer pojavi občutek ljubezni do drugega bitja.

Tukaj človeka ne bi obravnavali na tak način. Mislim, da sta bližje resnici Platon ali Buda, ki sta učila, da človek ni le fizično bitje, da naša volja, naša čustva, naša svoboda izbire niso odvisni le od fizikalno-kemičnih odnosov. Če bi to bilo res, človek ne bi bil nikdar odgovoren za nič, saj ne bi imel svobodne izbire, saj bi bilo vse odvisno le od dogodkov in okoliščin, ki niso pod njegovim nadzorom.

Zelo veliko vprašanj je, na katera sodobni, mehanicistični pogled na človeka in naravo ne more odgovoriti. Ta bistvena vprašanja tako ostajajo brez odgovorov.

Zato se bomo raje oprli na Platonov in Budov pogled, ki nas učita, da je človek tako fizično kot tudi psihično in duhovno bitje. To je pogled, ki nas uči, da psihično in duhovno nista posledica fizičnega. Uči nas, da je pravi izvor, pravi smisel tistega, čemur pravimo bitje, v duhovnem in ne v fizičnem.

MLADE GENERACIJE ENOSTAVNO POTREBUJEJO ODGOVORE O SMISLU ŽIVLJENJA.

NI ZADOSTI, DA IZVEDO, ČESA SE BOJIJO, MORAJO VEDETI TUDI, ZARADI ČESA SE BOJIJO.

JAZ IN DRUŽBA

Filozofija mora dati odgovore tudi na vprašanja, ki zadevajo človekovo družbo. Mlade generacije enostavno potrebujejo te odgovore. Nekdo jim mora ponuditi odgovore na vprašanja o smislu življenja.

Ni zadosti, da izvedo, na primer, česa se bojijo, morajo vedeti tudi, *zaradi* česa se bojijo. Morajo vedeti, kako se spopasti s strahovi. Morajo vedeti, kaj se dogaja v bitju, če začuti ljubezen, in kaj se dogaja z njim, če čuti sovražstvo do svojega sošolca ali do družbe, v kateri živi, če čuti jezo ali nezadovoljstvo. Včasih so ti mladi ljudje uporniki, včasih se zlomijo in vidimo, da je vse več psihičnih težav. Tisti, ki se ukvarjajo

z mladimi, vedo, koliko je tega. To pomeni, da jim mi odrasli nismo znali dati neke vizije, nismo jim dali smisla in moči.

Dali smo jim veliko stvari, vendar jim nismo znali prenesti volje in potrebe po notranji rasti. Dajali smo jim stvari, ne pa tudi tistega, kar nujno potrebuje vsak otrok, vsak mladi človek.

Ali smo jim pomagali dobiti tisto vizijo in jim dali tisto moč, ki leži v vsakem od nas? Lahko bi rekli, da je nismo pridobili niti sami in je zato niti ne moremo dajati naprej, in tako se sklene začaran krog.

Vidimo, da smo postavljeni pred odgovornost in dolžnost, da poskušamo v sebi nekaj prebuditi, zato da bomo lahko to dajali naprej naslednjim generacijam.

Filozofija je odgovorna za zrelost družbe. Odgovorna je za vsakega človeka. Odgovorna je za izobraževanje, mora naučiti ljubiti, naučiti delati, misliti, dati spodbudo k iskanju tako notranje kot zunanje svobode. Odgovorna je za to, da nam pri vsem tem pomaga.

Predlagamo vrnitev h klasični filozofiji, ko je ta bila še način življenja. Ne pravim, da je treba preučevati Sokrata in Platona zato, da bi se vrnili k antičnim formam, temveč da bi njune koščke modrosti uporabili v naših življenjih, da bi tako spodbudili notranjo alkimijo, notranjo spremembo.

To je popolnoma drugačna perspektiva od tiste, ki temelji le na golem opazovanju stvari, ki se nam dogajajo; takšne, ki v

vsem vidi težave, nekaj, kar so nam prinesli zla usoda, drugi ljudje, Bog ali bogovi. Ta klasična perspektiva ne išče krivcev zunaj sebe. To je popolnoma druga perspektiva, ki nam govori, da ta svet ne pozna naključij, ampak da se vse dogaja z razlogom. Težave pridejo zato, da se iz njih nekaj naučimo. Breme, ki ga nosimo na hrbtu, se mora pretvoriti v krila, o katerih govori Platon. To so tista krila, ki so nam bila ob rojstvu porezana. Filozofija nam mora pomagati, da jih spet razvijemo. Zato se moramo spopasti s težavami, kajti to nam bo omogočilo notranjo rast. Opustiti moramo stanje pasivnosti, pasivno perspektivo in postati akterji. Prenehati se moramo le samodejno odzivati na okoliščine in jih začeti sami ustvarjati, začeti moramo aktivno kreirati svoja življenja. Pri vsem tem nam lahko pomaga filozofija. Zato govorimo o filozofiji za človeka, filozofiji za življenje. 🦋

Nadaljevanje v naslednji številki Akropolitanca.

BREME, KI GA NOSIMO NA HRBTU, SE MORA PRETVORITI V KRILA, O KATERIH GOVORI PLATON. FILOZOFIJA NAM MORA POMAGATI, DA JIH SPET RAZVIJEMO.

MAK - ZDRUŽITEV NASPROTIJ

Ko se v teh zgodnje poletnih dneh sprehajamo med polji žit, našo pozornost zagotovo prevzame kakšen nežen svilen rdeč makov cvet. Ta rastlina že tisočletja ne vznemirja le umetnikov, fotografov in slikarjev, temveč ves človeški rod. Zdi se, kot da nas s svojo simboliko prevzame, ne da bi se sploh zavedali ...

Vrtnemu maku zaradi njegovih naravnih lastnosti pripisujemo dvojni pomen. Mak je zaradi svojih narkotičnih učinkov že od nekdaj simbol globokega sna, pozabe in smrti. Na drugi strani pa je zaradi obilice semen, ki jih najdemo v eni sami makovi glavici, simbol obilja, bogastva, plodnosti in ljubezni.

CLAUDE MONET, MAK (1873, LOUVRE, PARIZ). POLJE CVETOČEGA MAKA JE MOTIV, KI JE BIL ZARADI SVOJE BARVITOSTI MED IMPRESIONISTI ZELO PRILJUBLJEN.

EGIPT

To dvojno naravo makove simbolike najdemo že v starem Egiptu, kjer so makove glavice polagali v krste mladih deklet. Vendar je bil mak v starem Egiptu tudi priljubljena ljubezenska cvetlica – zaljubljeni so ga namreč podarjali svojim srčnim izbrancem.

TUTANKAMON IN ANHESENAMON, POKROV SLONOKOŠČENE SKRINJE IZ TUTANKAMONOVE GROBNICE (OK. 1333/23 PR. N. Š., EGIPČANSKI MUZEJ, KAIRO). GANLJIV PRIZOR IZ ZASEBNEGA ŽIVLJENJA MLADEGA VLADAR-SKEGA PARA PRIKAZUJE PRINCESO ANHESENAMON, KI FARAONU PONUJA VELIKA ŠOPKA IZ PAPIRUSA, LOTOSOVIH CVETOV IN MAKOVH GLAVIC.

GRČIJA

V antični Grčiji je bil mak sveta rastlina boginje plodnosti in večnega življenja Demetre, saj najraje raste med žitom in obrodi obilico semen. Bil je tudi priljubljena "čarovniška" zel Hekate, kraljice noči, temnih sil in čarovništva, ki so jo na različne načine povezovali s križišči, vhodi, svetlobo ter poznavanjem zelišč. Hkrati je bil mak atribut Boga spanja

Hipnosa in njegovega sina Morfeja – boga sanj. Spanec je v mitološkem jeziku povezan s smrtjo, na kar nakazuje to, da sta bila v grški mitologiji Hipnos (Sen) in Tanatos (Smrt) brata dvojčka. Bil pa je posvečen tudi Afroditi. Mit pravi, da naj bi Afrodita ob Adonisovi smrti zajokala, iz njenih solz pa naj bi zrasel mak. To ponazarja, da naj bi mak zrasel zato, da bi boginji prinesel "blagodejno pozabo gorja", kar se je v mitu tudi zgodilo, saj se Afrodita kmalu ni več spominjala Adonisa in je hitro našla uteho drugje.

SIMBOL POŽRTVOVALNIH

Mak najdemo na številnih umetniških upodobitvah iz 19. stoletja, na kar je vplivala povečana raba opiatov v tem času.

V 20. stoletju pa so predvsem v Veliki Britaniji obudili herojsko simboliko maka, ki je bil v tem času prisposoba mladih junakov, padlih na bojnem polju. Leta 1915 je namreč v spopadu z Nemci na Flandrijskih poljih padlo ogromno angleških vojakov in na tem mestu so naslednje leto polje preplavili žametno rdeči cvetovi maka, kot bi želeli spomniti na prelito kri – plemenito kri, ki se ne izlije, temveč ponovno oživi in razcveti v vsej svoji lepoti. To je kri, ki se je prelila, da bi drugim omogočila življenje. Britanci se zato vsako leto z makovim cvetom v gumbnici spominjajo padlih vojakov.

ZDRAVILSTVO

Sodobna medicina in farmacevtska industrija poljskega maka ne uporabljata več, medtem ko se je njegov zdravilni pomen ohranil v ljudskem zdravilstvu vse do danes. Uporabni del poljskega maka so njegovi cvetni listi in semena, ki vsebujejo alkaloid roeadin, organske kisline in čreslovine. Zaradi teh učinkovin se poljski mak uporablja za zdravljenje kašlja, pri bolečinah v prsih, hripavosti in sluzi v pljučih. Tu je pomembno poudariti, da poljski mak nima tako močnega uspavalnega učinka kot t. i. vrtni oz. uspavalni mak, iz katerega pridobivajo opij.

VRTNI MAK, ILUMINACIJA IZ T. I. DUNAJSKEGA DIOSKURDIA (NASTALEGA OKOLI LETA 512 V CARIGRADU, ÖSTERREICHISCHE NATIONALBIBLIOTEK, DUNAJ). DUNAJSKI DIOSKURID JE NAJOBSEŽNEJŠI ILUSTRIRANI GRŠKI PRIROČNIK O UPORABNOSTI ZDRAVILNIH RASTLIN, V KATEREM NAJDEMO TUDI VRTNI MAK Z NATANČNIM OPISOM NJEGOVIH NARKOTIČNIH LASTNOSTI.

KULINARIKA

V kulinariki se uporabljajo le zrela semena vrtnega maka, ki nimajo posebne zdravilne moči, so pa vseeno odlični nadevi v poticah, raznih pecivih in prekmurski gibanici. Brez skrbi, ta vas ne bodo uspavala, za opijate se namreč uporabljajo še nezrela semena.

ZDRUŽITEV NASPROTIJ

Simbolika tega žametnega cveta, kot vidimo odraža najlepše in hkrati najtemnejše trenutke človekovega življenja in jih povezuje. Zaradi številnih semen velja za simbol obilja in nadaljevanja življenja. Njegovi krhki venčni listi kažejo na minljivost in krhkost obstoja. Žametno rdeča barva njegovega cveta pa nosi sporočilo ljubezni, a hkrati tudi prelite krvi. Tako nas tradicija, povezana z makom, spominja na to, da ima življenje svojo vijugasto pot – pot večno izmenjujočih se vzponov in padcev – in na nujnost razdajanja, da bi življenje zavilo v nov vzpon.

Občasno namreč mora nastopiti tudi bolj ali manj globok skrivnosten spanec, saj ta odstrani nepomembne ovirajoče spomine in omogoči nov neoviran razcvet vitalnih elementov – obilja, ko vsakič znova zaživi ...

Pripravila: Jerica Jerič

LITERATURA

- Saupé, J., 2002. Naravni zdravnik: zdravje iz zdravilnih rastlin. Peta izdaja. Ljubljana: Slovenska knjiga.
- Starič, N. 1977. Ščepec vonja in okusa. Ljubljana: Naša žena
- Germ T., 2002. Simbolika cvetja. Ljubljana: Mladinska knjiga
- Germ. T. 2002. Mak. GEA, 12, 58-59

NAZAJ K NARAVI

SIMBOLIKA TEGA ŽAMETNEGA CVETA ODRAŽA NAJLEPŠE
IN HKRATI NAJTEMNEJŠE TRENUTKE ČLOVEKOVEGA
ŽIVLJENJA IN JIH POVEZUJE.

OMNIA VINCIT AMOR

LJUBEZEN VSE PREMAGA

Te besede je uporabil slavni rimski pesnik Vergilij v svoji zbirki Bukolika (Bucolica – bukolične pesmi, idilične pesmi). Te besede so le prvi del celotnega stavka, ki se glasi: "Omnia vincit amor et nos cedamus amori," kar pomeni: "Ljubezen vse premaga in predajmo se tudi mi ljubezni."

Med 13. in 14. stoletjem je to bil zelo razširjen moto številnih vitezov kot tudi potujočih pevcev. Pogosto ga najdemo tudi na različnih grbih.

Pomena reka ni treba veliko razlagati. Naj povemo le, da Vergil pri tem ni mislil na telesno ljubezen.

RELATIVNOST SREČE

Lidijski kralj Kroisos je grškega filozofa Solona vprašal:

"Prijatelj iz Aten, veliko smo že slišali o tebi, o tvoji modrosti in tvojih potovanjih, kako si iz vedoželjnosti in da bi videl svet, prepotoval številne dežele: zato sem si te zaželel vprašati – kdo je po tvoji presoji najsrečnejši človek na svetu."

To je vprašal, ker je imel sam sebe za najsrečnejšega.

Solon pa se ni želel kralju prikupiti, temveč je ostal zvest resnici. Dejal je: "Vem, kako zavistna in omahljiva so celo božanstva, ti me pa sprašuješ o človeških stvareh! Koliko nezaželenega vidijo ljudje v toku dogajanj, koliko trpljenja doživijo! Denimo, da traja življenje sedemdeset let:

v teh sedemdesetih letih je zajetih petindvajset tisoč dvesto dni, če ne računamo prestopnih mesecev; če pa podaljšamo vsako drugo leto za en mesec, da ne pride do navzkrižja z letnimi časi, znese to v sedemdesetih letih petintrideset prestopnih mesecev ali tisoč petdeset dni – skupaj torej šestindvajset tisoč dve sto in petdeset dni. Od vseh teh dni niti dva ne potekata enako.

Tako, moj Kroisos, je človek v vsem le igrača usode. Ti si, kakor vidim, zelo bogat in vladaš številnim ljudstvom, vendar ti na to, kar me sprašuješ, ne morem odgovoriti, preden ne izvem, ali je bilo tvoje življenje do konca srečno. Tudi največji bogataš ni srečnejši od reveža, ki živi od rok do ust, če mu ni usojeno do konca nemoteno uživati in življenje dobro končati. Številni ljudje so kljub obilju nesrečni, številni, ki živijo skromno, pa srečni.

Kdor je zelo bogat, a nesrečen, je samo v dveh stvareh na boljšem od človeka, ki ima samo najnujnejše, medtem ko ta v marsičem presega bogatega, a nesrečnega: bogataš si more privoščiti vsega, kar mu srce poželi, in če ga zadene tudi huda nesreča, jo morda lažje prenaša: revež pa se mora marsičemu odreči in tudi nesreče ne prenese tako zlahka kakor bogataš. [...]

No, in če poleg tega še življenje dobro zaključi, potem pa je res vreden, da ga v tvojem smislu imenujemo srečnega: pred smrtjo pa o nikomer ne bi smeli reči, da je srečen, kvečjemu, da mu je dobro. Vseh dobrin ne more noben človek imeti hkrati, kakor tudi nobena pokrajina nima vsega na voljo – nekaj ima, nečesa pa tudi ne: najboljša je torej tista, ki daje največ. Tako ga tudi ni človeka, ki bi bil popolnoma zadovoljen; če ima eno, mu manjka drugo. Le kdor vse življenje prejema čim več dobrin in na koncu z vedro dušo mirno umre, samo tak, o kralj, ima po mojem mnenju pravico nositi ime srečnega. Pri vsaki stvari je treba počakati konca, kako se bo izteklo: že številne so namreč bogovi na videz blagoslovili z blaginjo, nazadnje pa jih je ta povsem pogubila."

Tako je Solon govoril Kroisu. Ko je kralj videl, da se mu ne prilizuje in se ne meni preveč zanj, ga je odslovil; bil je namreč prepričan, da je mož zmeden čudak, ki ne zna ceniti obstoječih dobrin in misli, da je pri vsaki stvari treba čakati na konec.

Po Solonovem odhodu je boštvo usodilo Kroisu hudo nesrečo, menda za kazen, ker se je sam imel za najsrečnejšega človeka.

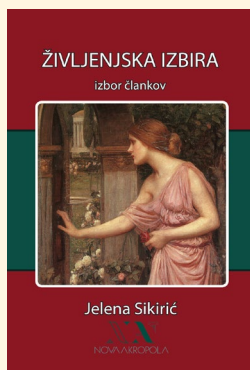
Vir: Herodot, Zgodbe 30

KNJIGE IN REPLIKE V PRODAJI

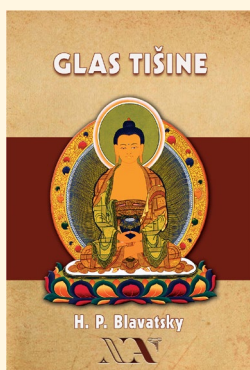
Knjige in replike lahko kupite v prostorih društva.

Lahko jih naročite tudi preko maila na info@akropola.org.

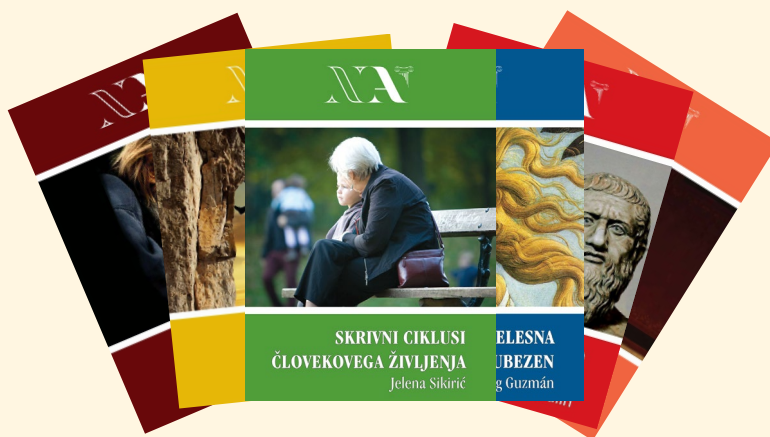
NAŠE KNJIGE

FORMAT 130 x 205 mm
159 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

FORMAT 130 x 205 mm
102 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

FORMAT 105 x 148 mm
32 STRANI
MEHKA VEZAVA
CENA: 2 €

ARHEOLOŠKE REPLIKE

Arheološke replike so kopije motivov iz različnih časovnih in kulturnih obdobj in predstavljajo kulturno dediščino človeštva. Vsak posamičen izdelek je skrbno izdelan v ateljeju Nove Akropole. Vsaka replika ima tudi simboličen pomen, zato je lahko odlično darilo.

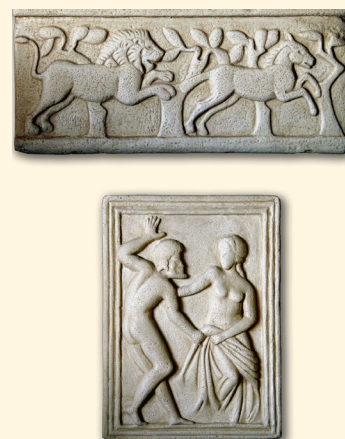
Grčija in Rim

Egipt

Slovenija

NAPOVEDNIK DOGODKOV

Dogodki za mesec JUNIJ-AVGUST 2017.

Dogodki potekajo v prostorih društva v Ljubljani in Mariboru ali na vnaprej razpisani drugi lokaciji.

VESELA FIZIKA NA ART KAMPU

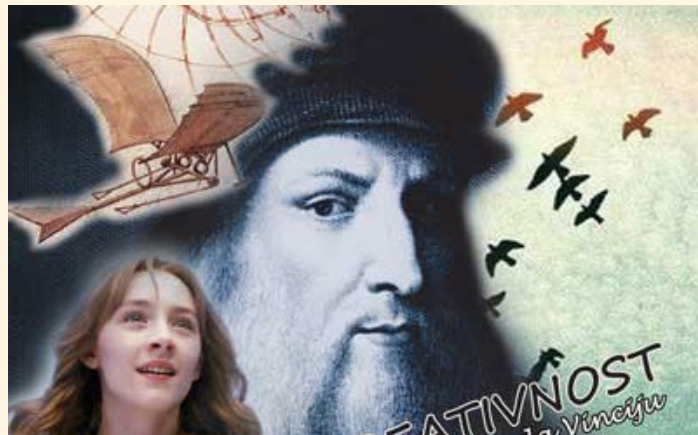
Delavnice

28. JUNIJ - 30. JUNIJ OD 16H DO 20H

1. JULIJ OD 10H DO 13H IN OD 16H DO 20H

Mestni park Maribor

Vstop prost!

KAKO RAZVITI SVOJE POTENCIALE

KREATIVNOST PO LEONARDU DA VINCIJU

Predavanje

12. JULIJ OB 19:00

Nova Akropola - Tyrševa 7, Maribor

13. JULIJ OB 19:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Vstop prost!

ZAKAJ JE LEPOTA POMEMBNA?

Predavanje

27. JULIJ OB 19:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Vstop prost!

12 ŽIVLJENJSKIH NALOG

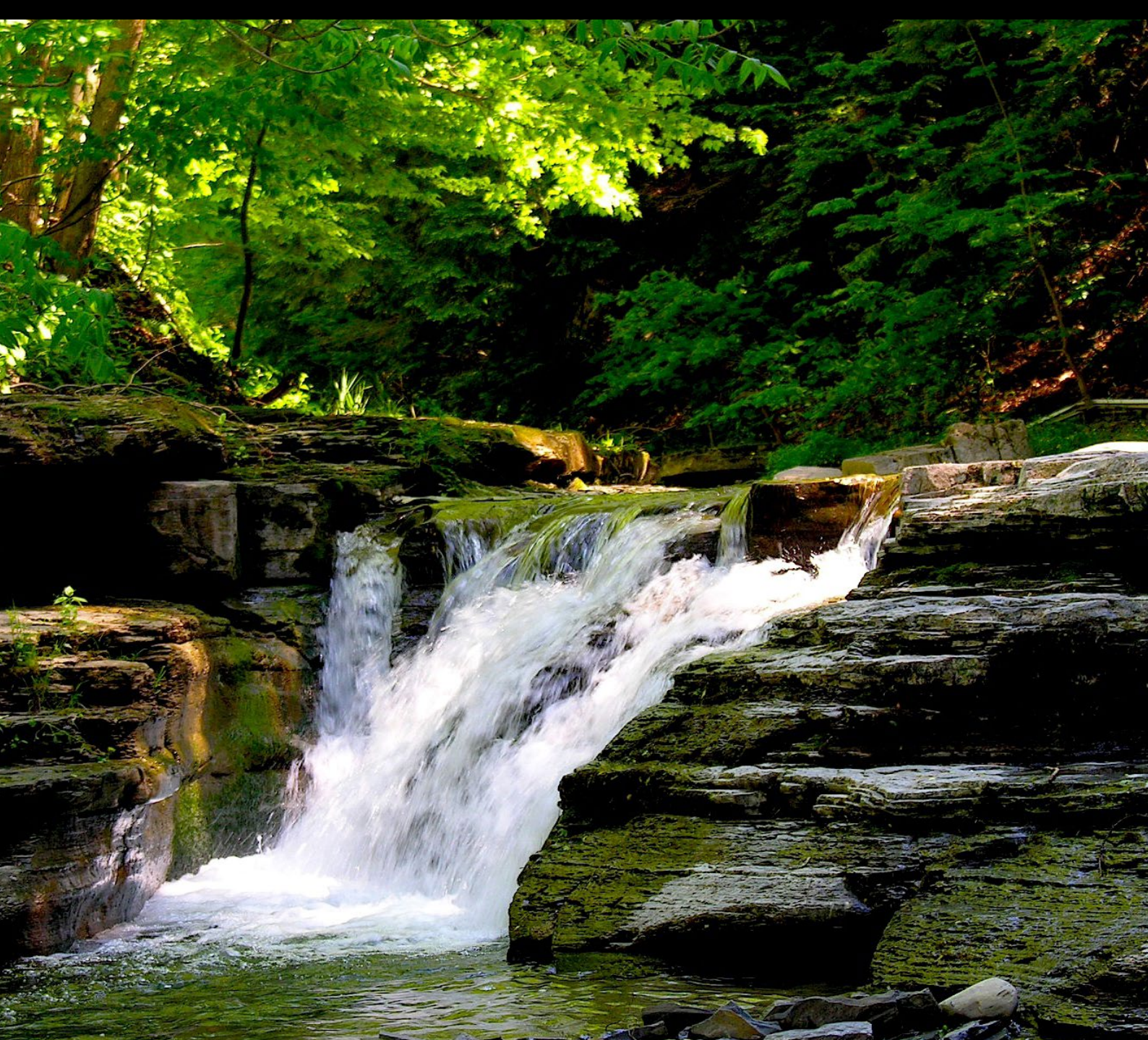
PO MITU O HERAKLEJU

Predavanje

10. AVGUST OB 19:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Vstop prost!

**ŽELEZO ZRJAVI ZARADI NEUPORABE;
VODA POSTANE KALNA, ČE MIRUJE ...
RAVNO TAKO NEAKTIVNOST UMA
IZČRPAVA NJEGOVO VITALNOST.**

LEONARDO DA VINCI